

ZONNESCHIJN, OOK ONDANKS DE SCHADUWEN.

„De Boschjesclub” door Nannie v. Wehl.

Het is een aangename arbeid, een boek zonder voorbehoud te mogen aanbevelen, en dit mag ik thans doen met deze eerste pennevrucht van Nannie van Wehl. Er is nu eens niets in, waarom zorgvolle ouders zouden kunnen aarzelen het hun kinderen te geven. Een goed boek, met een verheven moraal, en toch vol blijde, zonnige jeugd.

De boschjesclub is een troepje jongens en meisjes van verschillende leeftijd, wier werk als clubleden hierin bestaat, dat ze alle vrije uren, die ze ontwoekeren kunnen aan schoollessen en andere noodzakelijke dingen, wijden aan 't rondzwerven door bosch en duin, en die voornamelijk de Scheveningsche boschjes, gekozen hebben tot terrein hunner genotvolle spelen en onderzoekingen. Vandaar de typische naam van 't boek. Hoewel de club vele leden telt, is het toch eigenlijk maar de kern der club waarmee we goed kennis maken, en van die kern, die uit vier Verhoeventjes en drie Van Woudens bestaat, met als aanvulsel twee kleine jongens Jo II en Jantje, zijn Jo Verhoeven en Wanda van Wouden de aanvoerders. Het is de schrijfster goed gelukt, dat sympathieke groepje van zeven jongens en twee meisjes in hun zoozeer van elkander afwijkende karakters levend uit te beelden. Allen, van de lieve kleine Eddy af, die vijf jaren is, tot de flinke, vroolijke Wanda, die er vijftien telt, zijn echte, werkelijke persooitjes, naïve, aardige kinderen met al hun eigenaardigheden.

We worden aan de clubleden voorgesteld in hun eigen omgeving, op een der duinheuvelen van Scheveningen, onder een zwaren, hoogen beuk. 't Is een vrije middag, en de natuur is reeds in herfsttooi. Jo zit boven in den boom en Wanda staat er beneden tegen aan; de anderen komen aangerend. Een jolige, uitgelaten bende! Helaas, vóór het weer herfst is, zal de guitige Jo, de gezonde levenslustige knaap, met z'n stralende oogen en blozende wangen, met z'n slank, lenig lichaam en vlugge voeten, door een onvermijdbaar noodlot aangegrepen, neergeworpen zijn op het ziekbed, dat over drie jaar z'n sterfbed worden zal.

In 't voorjaar dat volgde op dien herfst, wordt de kloeke jongen op een dier vrije middagen, op z'n tocht naar de plaats hunner samenkomst nog wel, door een stoomtram overreden, en boet met dit verschrikkelijk ongeluk alle kracht en gezondheid voor goed in. Arme Jo! Wel houdt hij zich dapper en beproeft het uiterste om de levenslust er in te houden, maar als na een lang ziekbed de krachten slechts in schijn terugkomen, en alle wezenlijk herstel uitblijft, dan begeeft hem de hoop, en gaat hij verlangend uitzien naar den dood, die hem verlossen zal van pijn en verdriet. En Wanda, de nauw achtttienjarige, moet het bittere leed verwerken, dat ze voor haar liefsten vriend den dood *wensen* moet.

Het leven der Boschjesclub is ten nauwste verbonden aan het lot van den aanvoerder. Al kan hij niet meer

deelnemen aan hun vroolijke tochten, in gedachten is hij steeds bij hen. De club van haar kant gedenkt hem trouw. De leden brengen hem verslag van hun doen en laten, en de eerste lelietjes der dalen, de blauwe duinviooltjes, de geurende meitakken zijn steeds voor hem. Zelfs geven ze voor den zieken vriend vaak hun zwerftochten op, zich vergaderende om z'n ruststoel. Maar Wanda overtreft allen. Zij verdeelt al haar vrijen tijd tusschen hem en de naar buiten verlangende kinderen, en in haar hartelijke liefde voor allen, en haar zelfverloochening voor Jo, waarmee ze hem helpt de zwaarste uren door te komen en 't bitterste lijden te verdragen, is ze het zonnetje, dat telkens de duistere stonden van alle clubleden verlicht.

Ondanks de treurige geschiedenis van Jo is de Boschjesclub toch heelemaal geen somber boek. En dat kan ook niet. Overal waar jonge, gezonde menschen bij elkaar komen, moet het telkens bruischen van vroolijkheid en levenslust, al verdonkeren ook zware schaduwen het landschap, waar ze zich bevinden. Het verdriet van kinderen, hoe oprecht ook, is kortstondig. Al gaat 't leed ook diep, de wonde heelt zich spoedig.

Het is daarom zoo goed gezien van de schrijfster, dat ze zonder voorbehoud recht laat wedervaren aan den waren kinderaard.

Zoo beschrijft ze bijv. vol fijn gevoel en juiste waarneming de eerste uitgang der club na het verschrikkelijk ongeluk. Woensdagmiddag gebeurde het, en Zaterdagmiddag gaat Wanda, ondanks haar groot verdriet, toch als gewoonlijk naar de Verhoevens. Zij en haar klein broertje.

„Ze vond de kinderen bijeen. Mevrouw was weer naar 't Ziekenhuis. Met een juichkreet sprongen ze op haar af. Eddy en Hannie klemden zich aan haar vast.

„O Wannie,” fluisterde Han, „ik was zoo bang dat je niet komen zou. We zijn zoo alleen.”

„Daar ben ik dan toch, hé,” zei Wanda zoo vroolijk mogelijk. „Maar we blijven toch zeker niet hier? We kunnen immers toch wel naar de Boschjes?”

Dat „toch wel” — 't kostte haar moeite, 't uit te spreken.

Jo II en Jantje belden, en Wanda joeg de kinderen op.

„Alle! 't is mooi weer, waar zullen we naar toe gaan?”

„k Weet het niet,” zei Alex.

„'t Kan me niet schelen,” klonk 't lusteloos uit Lydia's mond.

„Nou, maar mij wel,” riep Wanda. „Dan zal ik kiezen. Laten we een groote wandeling maken. Ik weet wat — naar klein Meiendal.”

Klein Meiendal was een denneboschje, ongeveer een kwartier ver in de duinen, dat de kinderen zoo genoemd hadden naar 't ware Meiendal, den lusthof, zóóver in de duinen gelegen, dat de club er slechts enkele malen per jaar kwam, en die voor hen de voorstelling was van al het heerlijke, dat de natuur aan kinderen kap schenken.

En dan gaan ze, de kleintjes voorop, de drie grootten, Wanda, Max en Pius achteraan. En terwijl de oudsten zachtjes spreken over den toestand van hun vriend, beginnen de jongeren reeds vroolijk te worden, onder den invloed van zon en wind. „Vóór ze aan het kanaal

waren, speelden Brunetje, Jantje en Eddy naloopertje om de grooteren heen met vroolijke juichkreten en dolle sprongen, en de gezichten der anderen helderden ook aanmerkelijk op, toen daar opeens stralend en uitlokkend, de duinen zich aan hun blikken vertoonden."

"Och, ze hadden niet jong en gezond moeten zijn, om niet opeens allen tegelijk over de houten brug, die over de Sprang ligt, te hollen, zoodat 't donderde op de planken! Met hun verkregen vaart renden ze verder, het eerste duin op, dat een breeden, vlakken weg opzijde draagt, waarover de Club holde tot op den top."

"Deze duintop was gestut door mandenwerk, en had daarom van de club den naam ontvangen van „de Mandjes". 't Was de gewoonte om met gebogen hoofden voort te rennen tot héél boven, en dan opeens rond te zien, als om zichzelf te verrassen.

Daar stonden ze dan, en beheerschten met hun oogen den ganschen omtrek. De wind deed hun kleeren fladderen en hun wangen gloeien; dan wierpen de jongens hun petten omhoog, hoog, hoog, in de klare lucht, dat ze duizelig werden wanneer ze hun hoofddeksels volgen wilden met hun blikken en ze terug zagen dalen in de lucht.

Dan juichten ze: „We zijn er weer! Hoera, voor de Mandjes!" om daarop in verrukking rond te blikken en ieder bekend punt te begroeten."

En van zulke tooneeltjes is 't boek vol. Daarom is 't ook geworden een geheel van levenslust en vroolijkheid, zonneschijn en natuurgenoegen, waarover slechts een zachte weemoedstemming ligt, door het droeve lot van Jo. Want de zonnige duinen en de lommerrijke Boschjes, de eindeloze zee en de klare lucht, de schrijfster geeft alles meesterlijk weer. We zien ze in bloeiende lenteschoonheid en weelderige zomerpracht, in zachte herfsttinten en koude wintersneeuw. En we ruiken de geurige bloemen, terwijl de frissche zeewind ons om het hoofd schijnt te waaien en de harsachtige dennenlucht ons te gemoet geurt.

En nu denk ik weer aan dat aardige tafereel van een sleepartij in de Boschjes, als de eerste sneeuw gevallen is. De verzoeking is sterk om weer te gaan citeeren, maar ik zal het niet doen. Ik kan slechts aanraden het boek zelf te lezen, het voor z'n kinderen te koopen. Het brengt een prettige stemming en een heerlijke herinnering aan onschuldige kinderlijke genoegens en wekt een verlangen naar de altijd mooie natuur. En last not least, 't predikt in daden — niet in woorden het verheven gebod van den grooten Apostel: „Kinderkens, hebt elkander lief."

MARIE L.

IN DE STUDEERKAMER.

Smelten.

VI.

(Slot.)

We hebben nu gesproken over den moleculairen toestand van „vaste" lichamen, maar hebben het feitelijk

gehad over die van amorphe lichamen. Zooals we al gezien hebben, bestaat er tusschen deze en vloeistoffen geen principieel verschil. We kunnen dan ook van het beeld, dat we ons van den inwendigen toestand der amorphe lichamen vormden, geleidelijk overgaan tot dat van de vloeistoffen. Gaan we voort met zoo'n amorph lichaam te vervormen, dan worden de snelheden der moleculen en daarmee de amplitudes der slingerbewegingen steeds grooter. De mol. komen verder van elkaar; de onderlinge aantrekkingskracht, de cohesie, wordt steeds geringer. Ten slotte trillen enkele moleculen zoo hard, dat ze komen buiten de aantrekkings sfeer der moleculen, die ze eerst op hun plaats hielden. Bij verdere verwarming gebeurt dat met steeds meerdere en ten slotte hebben we een molecuulmassa gekregen, waarvan de leden geen van alle meer aan een bepaalde plaats zijn gebonden, maar zich vrij tusschen de andere kunnen bewegen. De uitwendige vorm van het lichaam bestaat dan niet meer, m. a. w. we hebben een vloeistof gekregen. Dit proces verloopt zeer geleidelijk, onder een voortdurende stijging van temperatuur. Van één bepaald smeltpunt is dus geen sprake.

't Kenmerkende van een vloeistof is dus: de moleculen bewegen zich met zekere snelheden, des te grooter naarmate de temperatuur stijgt, door elkaar heen.

Waarom dan niet in eens de heele zwerm moleculen uiteenstuift en ieder zijn eigen weg opgaat? M. a. w. hoe het komt, dat betrekkelijk zoo weinig moleculen de vloeistof verlaten (verdamping)? 't Antwoord hierop geeft de theorie, die zich bezighoudt met de verschijnselen in de grenslaag van vloeistoffen. We kunnen er hier niet op ingaan: „Avocat, il 't agit d'un chapon, Et non point d'Aristote et de sa Politique", zou de lezer gerechtigd zijn ons toe te roepen.

Om een volledige verklaring te geven van het smelten, moeten we ons nog even bezighouden met de structuur van kristallijne lichamen. Dit nu is vrij eenvoudig. We stellen ons den moleculairen toestand van een amorph lichaam voor en brengen in het beeld deze wijziging aan: de moleculen liggen niet gelijkmatig door het heele voorwerp verspreid, maar vormen groepen, die een bepaalden vorm hebben, en kristallen worden genoemd. Deze liggen weer gelijkmatig verspreid in het voorwerp. Verder is de toestand analoog met die van amorphe lichamen. Denken we ons nu zoo'n kristallijn lichaam bij de temp. van zijn smeltpunt; nemen we maar weer ijs, van 0°. Boven die temp. is alles vloeistof, er beneden kristallijn. Bij 0° moeten dus de molecuulgebouwen, die we kristallen noemen, uiteengevallen zijn in de afzonderlijke moleculen. Nu leert ons de proef, dat het uiteenvallen van alle molecuulgebouwen niet tegelijk gebeurt; er wordt een zekere tijd vereischt om een hoeveelheid ijs te doen smelten. We kunnen nagaan of ons beeld ook dat verklaart.

Als we aan het ijs van 0° warmte gaan toevoeren, kan niet meer de kinetische energie der moleculen toenemen. De snelheid van trilling en de amplitudo is namelijk zoo groot, dat bij vergrooing er van de moleculen niet meer